

OBSAH

Seznam tabulek	5
Seznam boxů	6
ÚVOD	7
SOUHRN	9
1. OBNOVENÍ DEMOKRATICKÉHO POLITICKÉHO SYSTÉMU V ČESKÉ REPUBLICE A POČÁTEK JEHO KONSOLIDACE	
1.1 Od transformace ke konsolidaci demokracie	13
1.2 Institucionalizace systému politických stran	14
1.3 První demokratické volby v roce 1990 a počátek „druhé transformace“	16
1.4 Volby v roce 1992	18
1.5 Diskuse o česko-slovenském státoprávním uspořádání a problém státní ideje a identity České republiky	20
1.6 Volby v roce 1996	22
1.7 Pokračující institucionalizace systému politických stran	24
2. ÚSTAVNÍ POŘÁDEK ČESKÉ REPUBLIKY	
2.1 Ústava České republiky	25
2.2 Moc zákonodárná – Parlament	25
2.3 Moc výkonná	27
2.4 Moc soudní, kontrola, ochrana práv a svobod občanů	28
2.5 Územní samospráva a státní správa	29
3. POLITICKÝ KONSENSUS	
3.1 Spokojenost občanů s politickou situací	31
3.2 Důvěra občanů v politické instituce	33
4. HLAVNÍ VÝSLEDKY TRANSFORMACE ČESKÉ EKONOMIKY	
4.1 Transformační strategie vlády	37
4.2 Vývoj hrubého domácího produktu (HDP)	39
4.3 Investice	40
4.4 Produktivita práce, zaměstnanost a vývoj mezd	42
4.5 Vnější ekonomické vztahy a zahraniční zadluženost České republiky	44
4.6 Privatizace a její výsledky	45
5. STÁTNÍ ROZPOČET A ROZPOČTOVÁ POLITIKA VLÁDY	
5.1 Rozpočtová politika vlády	49
5.2 Příjmy státního rozpočtu	50
5.3 Výdaje státního rozpočtu	51
5.4 Veřejná spotřeba	52
5.5 Státní sektor	54
6. PENĚŽNÍ A ÚVĚROVÁ POLITIKA	
6.1 Bankovní systém v České republice	55
6.2 Míra inflace a antiinflační monetární politika České národní banky	55
6.3 Kursová politika	57

7. ÚSILÍ O KULTIVACI TRŽNÍHO PROSTŘEDÍ	
7.1 Absence protřžní strategie	59
7.2 Ochrana hospodářské soutěže	59
7.3 Ochrana spotřebitele	59
8. HLAVNÍ SOUČASNÉ PROBLÉMY HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	61
9. POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI A ZAMĚSTNANOST	
9.1 Politika zaměstnanosti po r. 1989	63
9.2 Faktory ovlivňující nezaměstnanost	64
9.3 Vývoj nezaměstnanosti	67
9.4 Zaostávání mezd ve veřejném sektoru	68
10. POLITIKA SOCIÁLNÍ OCHRANY A CHUDOBA	
10.1 Politika sociálního zabezpečení po r. 1989	71
10.2 Nerovnost příjmů a životní úrovně	75
10.3 Incidence chudoby	76
10.4 Reforma zdravotnictví	77
10.5 Sociální výdaje a zaměstnanost ve veřejném sektoru poskytujícím služby	79
10.6 Role obcí, podniků a občanského sektoru v sociální politice	80
11. POSTOJE OBYVATELSTVA K SOCIÁLNÍM OTÁZKÁM	
11.1 Názory občanů na vybrané problémy sociální politiky	83
11.2 Eroze sociálního smíru	86
12. INSTITUTE OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	
12.1 Neziskové organizace	87
12.2 Odbory	89
12.3 Kolektivní vyjednávání, sociální partnerství, tripartita	91
12.4 Spolurozhodování zaměstnanců, právo na stávku a stávková aktivita	94
Literatura	97
Seznam použitých zkratk	99

SEZNAM TABULEK

Tab. 1.1	Výsledky voleb do Federálního shromáždění v roce 1990	17
Tab. 1.2	Výsledky voleb do České národní rady v roce 1990	18
Tab. 1.3	Výsledky voleb do Federálního shromáždění v roce 1992	19
Tab. 1.4	Výsledky voleb do České národní rady v roce 1992	20
Tab. 1.5	Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 1996	22
Tab. 1.6	Výsledky voleb do Senátu v roce 1996	23
Tab. 3.1	Spokojenost občanů s celkovou politickou situací v zemi	31
Tab. 3.2	Hodnocení celkové situace v České republice dnes a před rokem 1989, údaje z let 1991-1997	32
Tab. 3.3	Hodnocení celkové situace v České republice dnes a před rokem 1989 podle socioprofesionálního postavení a životní úrovně občanů a jejich stranických sympatií	32
Tab. 3.4	Důvěra občanů v ústavní instituce	33
Tab. 4.1	Vývoj hlavních makroekonomických veličin v České republice	39
Tab. 4.2	HDP České republiky na obyvatele v US\$ (běžné ceny)	39
Tab. 4.3	Podíl sektorů na tvorbě HDP (v %)	40
Tab. 4.4	Vývoj investic (změna proti předešlému roku v %)	40
Tab. 4.5	Podíl strojů a zařízení na celkových investicích	41
Tab. 4.6	Čistý příliv zahraničního kapitálu do České republiky (v mil. US\$)	42
Tab. 4.7	Tempa růstu zaměstnanosti, produktivity práce a průměrné nominální a reálné mzdy (v % proti předešlému roku)	43
Tab. 4.8	Vývoj zahraniční zadluženosti České republiky	45
Tab. 4.9	Podíl soukromého sektoru na tvorbě HDP (%)	46
Tab. 5.1	Podíl veřejných rozpočtů a salda veřejných rozpočtů České republiky na HDP (v %)	49
Tab. 5.2	Struktura příjmů státního rozpočtu České republiky	50
Tab. 5.3	Podíly jednotlivých položek na výdajích veřejných rozpočtů do oblasti spotřeby vlády (%)	52
Tab. 5.4	Podíl výdajů na obranu na HDP (%)	53
Tab. 5.5	Podíl netržních služeb a státních podniků na tvorbě HDP (%)	54
Tab. 6.1	Míra inflace (v procentech měřená CPI)	56
Tab. 6.2	Míra inflace a růst peněžní nabídky (M2) v %	57
Tab. 9.1	Změny v zaměstnanosti podle odvětví – srovnání let 1990 a 1995 (%)	65
Tab. 9.2	Oficiální míra nezaměstnanosti v České republice, 1990-1996 (%)	67
Tab. 9.3	Podíl osob se změněnou pracovní schopností na celkovém počtu nezaměstnaných (%)	67
Tab. 9.4	Dlouhodobá nezaměstnanost	68
Tab. 9.5	Platy zaměstnanců podle odvětví (v % průměrného platu v národním hospodářství)	68
Tab. 10.1	Relativní výše průměrného plného starobního důchodu vzhledem k průměrné hrubé mzdě pracovníků v národním hospodářství v letech 1989-1995 (průměrná mzda = 100)	72
Tab. 10.2	Životní minimum (platné od 1.10.1996)	74
Tab. 10.3	Rozložení příjmů domácností, srovnání let 1988 a 1996	75
Tab. 10.4	Vývoj reálných čistých disponibilních příjmů na člena domácnosti v České republice (rok 1989 = 100%)	76
Tab. 10.5	Výskyt chudých domácností v České republice v 90. letech podle různých indikátorů (%)	77
Tab. 10.6	Spoluúčast pacientů na celkových výdajích na zdravotní péči (%)	78

Tab. 10.7	Výdaje ve zdravotnictví v letech 1991-1996	79
Tab. 10.8	Vývoj střední délky života při narození v České republice od roku 1989 (počet let)	79
Tab. 10.9	Podíl výdajů na sociální oblast z hrubého domácího produktu v letech 1987-1996 (%)	80
Tab. 10.10	Zaměstnanost ve veřejném sektoru na konci roku 1995	80
Tab. 10.11	Počet občanských sdružení ve vybraných činnostech	81
Tab. 10.12	Neinvestiční dotace občanským sdružením ve vybraných rezortech	81
Tab. 11.1	Hodnocení životní úrovně domácnosti respondenta (%)	84
Tab. 11.2	Jaký typ ekonomiky občané preferují	84
Tab. 11.3	Co soudí česká populace o bohatých lidech	85
Tab. 11.4	Souhlas s přerozdělováním od bohatších k chudším	85
Tab. 11.5	Jaký význam přikládá česká veřejnost sociálnímu zabezpečení	85
Tab. 12.1	Neziskové organizace v České republice podle zaměření činnosti	89
Tab. 12.2	Členství v odborech obyvatel starších 15ti let	90
Tab. 12.3	Jak česká veřejnost vnímá úlohu odborů	91

SEZNAM BOXŮ

Box 1.1	První období demokratické transformace	16
Box 1.2	Druhé transformační období	18
Box 1.3	Spor o státoprávní uspořádání	21
Box 1.4	Konsolidace politických stran	24
Box 4.1	Přímé zahraniční investice	41
Box 4.2	Potřeba proexportní politiky	44
Box 4.3	Nepřehlednost vlastnických vztahů v privatizovaných firmách	47
Box 5.1	Účinnost daňového systému	51
Box 8.1	Úkoly hospodářské politiky vlády	61
Box 9.1	„Český zázrak“ nízké nezaměstnanosti	66
Box 9.2	Dlouhodobá nezaměstnanost	68
Box 10.1	Tři pilíře sociálního zabezpečení	71
Box 10.2	Pokles životní úrovně nevedl k sociální degradaci	75
Box 10.3	Krize českého zdravotnictví	78
Box 11.1	Názory veřejnosti na řešení chudoby	83
Box 12.1	Nerozvinutá občanská společnost	88